Олександр Пушкін

Ліцінієві

Перекладач: Микола Бажан

Ліцінію, дивись: учвал на колісниці,
Укритий лаврами, в блискучій багряниці,
Бундючно сидячи, Ветулій молодий
До юрб міських летить по вулиці гучній.
Дивись, як перед ним всі спину смирно клонять;
Дивись, як ліктори народ нещасний гонять!
Сенаторів, красунь, підлесників рої
На нього погляди спрямовують свої
І ловлять посмішку, його повік тремтіння,
Немов проречисте богів благословіння;
І сивочолий дід, і діточки малі,—
Всі перед ідолом припали до землі:
Для них і слід коліс, в багні на бруку видний,
Є пам'ятник святий, пошани й честі гідний.

Народе Ромула1, скажи, давно ти впав?
Хто уярмив тебе і владою скував?
Схилились під ярмом прославлені квірити2.
Кому ж, о небеса, доводиться служити?
Невже Ветулію? Ганьба землі моїй,—
Сидить між мудреців цей юний блудодій,
Коханець деспота сенатом кволим править,
На Рим надів ярмо, вітчизну всю неславить,
Ветулій — римлян цар!.. О сором, о часи!
Чи відданий на скін ти, всесвіте, еси?
Та хто під портиком, своє чоло схиливши,
Закутавшись плащем і патерицю звівши,
Повз тлум людей спішить похмуро перейти?
"Дамете, друже наш, куди прямуєш ти?" —

"Мовчу я і дивлюсь, не знаю — де ітиму;
Я — рабства ворог злий, іду на віки з Риму".

Ліцінію, стривай! Хіба не краще й нам,
Вклонившись лагідно фортуні й давнім снам,
Старого ціника собі за приклад взяти?
З розпусним містом цим простившись, утікати?
Тут продається все: закони, честь, права,
І консул, і трибун, і красота жива.
Нехай Гліцерія, струнка красуня наша,
Що спільна є для всіх, мов для кружляння чаша,
Для інших неуків свої тенета в'є!
Не личить слабкість нам, коли вже й зморшки є;
Бундючній юності облишмо гри веселі:
Хай безсоромний Кліт3, слуга вельмож Корнелій4
Гендлюють підлістю й з нахабством гультяїв
Повзуть од панських брам до брам багатіїв!
Я серцем римлянин; несу в душі свободу;
В мені не гине дух великого народу;
Ліцінію, ходім якдалі від турбот,
Безумних мудреців, оманливих красот,
І, долі заздрої зневаживши удари,
В село перенесім батьків священні лари!5
Там в холодку дібров, на березі морському,
Знайти неважко нам тихенький, світлий дім,
Де, більш не боячись народного свавілля,
Під старість в самоті зазнаємо дозвілля,
І там, замешкавши в спокійному кутку,
При дубі, що горить в огненнім коминку,
Згадавши давнину за предківським фіалом,
Свій дух я розпалю жорстоким Ювеналом6,
В сатирі праведній змалюю кривду й лжу,
Звичаї цих віків нащадкам покажу.

О Риме, краю зла, розпусти, лиха й чвари!
Прийде жахливий день, день помсти і покари.
Я бачу величі суворої кінець:
Паде, паде у прах твій світовий вінець.
Народи молоді, сини боїв звитяжних,
На тебе піднесуть мечі в руках одважних,
І перейдуть моря, здолають пасма гір,
На тебе зринувши, мов закипілий вир.
Загине Рим,— і тьма на нього тяжко ляже,
І мандрівник смутний задумливо прокаже,
Похмуро дивлячись на камені руїн:
"В свободі Рим зростав, а в рабстві згинув він".

---

1 Ромул — за легендою був засновником Рима.
2 Квірити — так називали римських громадян, не воїнів.
3 Кліт — один з полководців А. Македонського, був забитий Македонським під час бенкету.
4 Корнелій Нерон — стародавній римський історик.
5 Лари — в стародавньому Римі родинні святині.
6 Ювенал — латинський поет-сатирик I—II віку